

Eskola drogaren aurrean

Amando Vega Fuente

1. Egungo egoera

1.1. Eskola eta drogak

Eskolak, hezkuntz erakunde izanik, ez bide dirudi legezko eta legezkontrako drogen kontsumoak indibiduen etorkizuneko garapenean izan ditzakeen ondorio guztiei buruzko kontzientziarik duenik. Droga hori legezkontrakoa izateak eta eskola edifizio barruan kontsumitzeak bakarrik kezkatzen duela ematen du. Legezko drogek, berriz (alkoholak, tabakoak, botikek, etab.), ez dute batere artegatzen. Situazio kritikoetarako, eskandaloa eskola murrueetatik kanpora daitekeen kasuetarako alegia, bere eskueran dauka erre-mediatorik efikazenetako bat: kanpora bidali. Gainerako kasuetan gertaturikoa ahalik eta gutxien barreiatzea izango da ardura nagusia.

Eskolari dagokion gaurrengungo egoerari buruzko deskribapen hau gehiegizkoa izango da, agian, askorentzat. Baina goazen egitateetara. Zer egiten da, oro har, gure ikastetxetan hitzaldi gutxi-asko sentsazionalista batzuek aparte? Ba al da garo arazo horri buruzko hezkuntz politikarik?

Gertatzen dena da, bai legezko drogak eta bai legezkontrakoak problemen konponbide bezala eskaintzen zaizkigun kultura batean bizi garela, eta hori drogaren era desberdinetako kontsumora presionatzen ez gaituztenean, publizitatearen, talde-presioen, etab.en bidez. Gaurregun eskolara doan haur hau, droga horietakoren baten kontsumitzaile izango dugu luzarora gabe. Nork eskaintzen du substantzia horien gehiegizko kontsumo batean ez erortzeko hezkuntza egoki bat? Eta eskola, ez genuen ba esaten bizitzen irakasteko antolatua dagoela?

P. Deniker-ek diosku hitzetik hortzera eta gogoeta sakon batera gonbidatuz:

Gazte batek bere burua drogatzen baldin badu, berori bost, hamar edo hamabost urte lehenago eman zaion hezkuntzaz interesatu beharra daukagu.

Eguneroko gertakariak, bestalde, gero eta gehiago presionatzen dute. Egunean baino egunean gehiago dira legezkontrako drogak kontsumitu eta legezkoek abusatzen duten ikasleak¹, substantzia horiek kontsumitzen hasten direneko adinak gero eta txikiagoak diren bitartean.

Zerbait grabea gertatzen ari da gure hezkuntz erakundeetan, hauek beren marfilezko dorrean itxita eta eguneroko problema errealetatik urrun bizi nahi dutenean. Zertarako balio dezakete irakurketak, matematikak etab.ek, baldin gero droga izeneko edozein substantziak indibiduoaren garapena bapatean inausita utziko badu?

Soberan daude hemen jadanik ezagunak zaizkigun justifikazio guztiak: ez gaudela prestatuak, behar bezalako hezkuntz baliabiderik gabe aurkitzen garela, arazoa ez dagoela eskolan, errua gizartearena dela, hezkuntza gurasoei dagokiela...

Nahi adina justifikazio erants dakizkieke horiei; baina merkegiak dira. Hemen gertatzen dena da, drogak, legezkoak eta legezkontrakoak, egunean baino egunean eskuragarriagoak zaizkigula. Baita gure eskoletara doazen haurrei ere. Eta nork babestuko ditu gisa horretako egoera baten aurrean? Nork balia eraziko die hastapenetatik bertatik bizitza sano bat egiteko duten eskubidea? Nork irakatsiko die horrenbesteko eskaintzaren aurrean muzin egin eta aurrera jarraitzen?

Egia da, drogak, jendeak ezertarako behar ez dituenean amaituko direla. W. Burroughs-ek², alor honetan esperientzia pertso-

nal handiko gizona izanki, zera diosku era ezin adierazkorrago batean:

Baldin eta drogaren piramidea erasteko prest bagaude, piramide horren oinarritik beretik hasi behar dugu: kaleko drogazalearen-gandik, eta utzi alde batera «goikoak» direlako horien kontrako erasoak, zeren horiek ere berehalaxe ordezkia baitaitezke. Eguneroko droga behar duen kaleko zale hori da drogaren ekuazioan inola ere ordezkia ezin daitekeen faktore bakarra. Droga eros dezakeen drogazalerik ez dagoenean, orduan ez da egongo trafikorik ere. Baina drogaren beharrik ematen den bitartean, beti egongo da eskura diezagukeenen bat.

Eta horixe da eskolari dagokion egitekoa. Nekez ihardun dezake eskaintzaren kontra. Bai ordea eskeari buruz, eman dezakeen hezkuntzaren bitartez.

1.2. Hezkuntza baten porrota

Eskola ez da bere helburuak lortzen ari. Etengabeko aldaketan doan mundu batean, egunean baino egunean eztabaidagarriago gertatzen ari da berorren zeregina. Eta kritika, posturirik kontrajarrienetatik dator: I. Illich³, P. Goodman⁴, E. Reimer⁵, etab.

Eskolaren porrot horrek, ordea, berorren planteiamenduaren ondorioz logikoena dela dirudi. Zer ikasten du, orduan, haurrak? J. Holt-ek⁶ ematen digu erantzuna:

Haurrak, egiaz, bere inguruan gertatzen denari inolako jaramonik egin gabe ikasten du bizitzen. Esan liteke eskola ikasbide aproposa dela gainerakoengandik nola «deskonektatu» ikasteko, eta horrek agian asko lagunduko liguke munduari buruz txikitari izan zuten baino kontzientzia handiagoaren eta komunikazioaren bila dabilzan hainbat eta hainbat gaztek, zergatik hori drogetan bakarrik aurki dezaketela sinesten duten explikatzen.

Antzeko ondorio batera iristen da W. Glasser ere⁷:

Drogaren erabilera gero eta ugariagotuz doa gure gazteen artean, eta bi talde handitan bereziki: gure hezkuntz sistemaren porrot egiten dutenen artean, alde batetik, eta hezkuntz sistemaren eta beren bizitzen edo munduko problemaren arteko erlaziorik ikusten ez dutenen artean, bestetik.

Zer eskaintzen diegu gure gazteei eskolatik irtetekoan? Zer eskaintzen zaie barruan? Ez da batere harrizkoa izaten O.H.O.-

ko azken ikasturteetan eskolaz, eta irakasleez, eta familiaz, eta denaz «passa» egiten diren neska-mutilak aurkitzea. Etsipenak dirudi gure gizarteko txanponik erabiliena. Eta gainera ia-ia subertsiboa dirudi G. Georges-ek⁸ egiten duen deklarazioak:

Ez ditugu onartzen gazteen delinkuentzia gero eta hedatuagoa, hezkuntz sistematik noiz irtengo zeletan daukaten langabezia, eskolako heziketaren eta bizitza aktiboko errealitatearen artean etengabe ematen ari den gero eta haustura handiagoa.

Drogen kontsumoa, horrela, gaurrengungo hezkuntzaren porrotaren adibide bat gehiago bihurtzen da. Baina, ausartuko ote gara horrela dela onartzera? Hala izango balitz, gure hezkuntz sistemak berrikusteko aitzakia bilakatuko litzateke orduan drogen problema, ez dira bizitzari zentzu bat emateko gauza izan, lortzen diren emaitzek ongi aski frogatzen diguten bezala.

Bizi dugun drogen kultura honek baditu bere balore propioak, eta sekula kontsumitu ez dituen jendeak berak ere onartuak gainera. Balore horiek efikazia osoarekin aldarrikatzen dizkigute komunikabideek eta gazteek berek ere, hezlarien pasibitate handienarekin. S. Hocman-ek⁹:

Balore positibo gorenak, tradizioari eta autoritateari buruzko eszeptizismoari esleitzen zaizkio, presenteko unera orientaturiko bizitzari, estimuluak bilatzeari, berehalako atseginari, autoritate eta erantzunkizun pertsonalei eta beste kontzientzi egoerak experimentatzeko eskubide pertsonalari.

Medikuntzaren praktika profesionalak, bestalde, printzipioz bizitza sano baterako hezteaz arduratu behar bazukeen ere, guztia «pilula» batekin konpon daitekeelako uste inozoa indartu du. Presente on, nahi den orotarako pilulakadez hornituak gaude: pilulak lo egiteko, pilulak esnatzeko, pilulak dibertitzeko eta lan egiteko, pilulak... Zeletatxo bat egin besterik ez dugu gure etxeetako botikinetara.

Konponbide magikoak nahi ditugu bizitzak planteiatzen dizkigun problemak ebazteko, eta hementxe gaude kanpotik etorritako «zerbait»-en edo «norbait»-en zain, soluzioa eman diezagun, geure aldetik inolako esfortzurik egin gabe. D. Riesman-ek¹⁰ «besteek zuzendaturiko gizakia»-ren nortasunari buruz egiten duen salaketak bete-beteko indarra hartzen du hemen, gure gizartearen alienazio negargarria begien bistan jartzean.

Zer egiten dute egoera honen aurrean hezkuntz erakundeek? Eskolak irakatsi egiten du, baina ez hezi, esan ohi da. Drogen problemari dagokionez, ordea, problemaren konplexutasun osoaz behintzat ez dela ohartu ere egin esan behar da. Aitzitik, bere inkontzientzian (erruduna?, manipulatu?) eskolak zabalkuntzarako medio bezala jokutzen du: eskolan prestatzen dira biharko kontsumitzaileak. Substantzia baten abantailak bizitzen hasiak diren garun horietan zenbat eta lehenago sartu, hainbat hobe. Hortxe daukagu bururik kamutsenak ere erraz aski ulertuko lukeen kasu bat. Coca-Colarena esan nahi dut. Izan ere, multinazional horixe bait da gure herrian hainbat ikastetxek parte hartzen duten Erredakzio Nazionaleko Lehiaketa antolatzeaz arduratzen dena. Bertan parte hartzeko nahitanahiezko baldintza: Coca-Cola fabrikara bisitatxo bat egin behar irakasleekin.

1.3. Erantzunen bilaketa beldurti bat

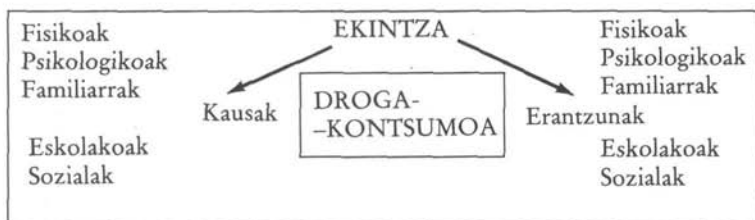
Hala ere, esan dugun guztia esanda ere, ez dira falta egoera honen aurrean kezkatzen eta hezkuntz erantzunak ematen saiatzen direnak. Etengabe antolatzen dira hitzaldiak, kurtsuak, kurtsiloak, ihardunaldiak, etab. Begiratu sinple batekin esan liteke ahal diren neurri guztiak hartzen direla drogamenpekotasunaren problemaren aurka. Baina, horrela al da?

Gertatzen dena da, drogen problema, hedapen sozial handiko problema dela batez ere. Eta ondorioa ere bidezkoa da, Unescok berak seinalatzen duen bezala¹¹:

Soluzioak iturburuan bertan bilatu beharko dira, textuinguru soziokultural desberdin eta konplexuetan.

Normalean droga bera dela uste izaten da problema guztiaren elementu behinena, elementurik inportanteena ingurune konkretu batean bizi den pertsona den bitartean. Pertsona hori da arrazoirik desberdinenengatik drogak kontsumitzen edo beroriez abusatzen duena. Eta hor nahasi-mahasian agertzen dira faktore fisikoak, psikikoak, hezkuntzakoak, familiarak, sozialak... hain era konplexuan nahastuak, non ezin esan bait daiteke bat bakarra denik drogak kontsumitzera bultzatzen duen «kausa». Horrela bada, erantzunak ere ez du balioko, baldin maila batean bakarrik iharduten bada, gainerakoak alde batera utziz. Jarraian ematen dugun 1. koadro honek lagun diezaguke problemaren ideia global bat eginez berorrek galdatzen duen erantzuna bilatzeko:

1. Koadroa

Zer egiten da orain arte? Zein armarekin erasotzen zaio problemari? Hitz batean esateko, zein baliabiderekin kontatzen da aitzi-neurri eta tratamendurako?

Orain arte behintzat ez bide dirudi saio handirik egin denik problemari bere adarretatik seriozki heltzeko. Gaurdaino eman izan den jokabidea ikusteko, «Drogen Kontsumotik Eratorritako Problemen Estudiorako Ministraritzarteko Batzorde» famatuak daraman martxari begiratu besterik ez dago. Batzorde hori 1974ean fundatu zen eta handik berehalatsu, Espainiako egoeraren estudio bat egin ondoren, ekintzarako arau batzu ematen ditu¹². Zer gertatu da? Ez da ia deusik ere egin, kanpainaren bat eta liburuskaren bat edo beste argitaratzea izan ezik, eta horiek beste ezer baino gehiago erantzunak eskatzen zituztenen ahotsa isilerazteko eta batez ere gurasoen angustia baretzeko, inondik ere. Beno, agian balio zezaketen baita boturen bat edo beste gehiago lortzeko ere.

Baina jo dezagun barrurago bereziki hezkuntzarena den arlo honetan. Zein programa egin izan da orain arte? 1976an egin zen estudio bat gure herriko osasun-zentruetan drogei buruzko hezkuntz ihardueren gainean, dispentsario antialkoholikoak ere barne zirela¹³. Eta atera zituzten emaitzak ere ezin izan adierazkorragoak:

1. Ihardun-eremua oso mugatua gertatzen da, bai pertsonal gaituaren eskasiarengatik eta baita baliabide-faltarengatik ere.
2. Orohar, aitzi-neurri eta hezkuntzako joera baino gehiago, terapeutikoa nagusitzen da.
3. Hezkuntz esperientzia desberdinen aurretiazko plangintza bat falta da, eta orobat ikastetxe desberdinen arteko koordinazioa ere.

4. Normalean nahastu egiten dira informazioa eta hezkuntza. Jeneralean, ez dago inolako hezkuntz programaziorik.

Eta, egia esan, ez dut uste ezer asko aurreratu denik orduz georotzik. Orduko emaitzek, orohar, berdintsu irauten dute gaur ere, ez bakarrik osasun-zentrueri dagokienez, baita hezkuntz zentrueri dagokienez ere. Hezkuntza delakoak, informazioa izaten segitzen du; landuagoa nahi bada, teknika hobeeekin, baliabide gehiagorekin (eta hori ere ez leku guztietan), baina informazioa, azken finean.

Zeren hezkuntza, OPTATEk¹⁴ Kanadako hezkuntzari buruzko estudio batean seinalatzen duen bezala, zera bait da:

indibiduen eta gizarte-taldeen heziketa eta garapena osasun kolektiboa sustatzeko optika baten barruan segurtatzeko baliabide egokiak martxan jartzea.

Eta horrek esan nahi du, beste gauzen artean, hezkuntza egitate bat izango dela, ezagupenekin batera jarrera-aldaketak ematen direnean eta droga desberdinen kontsumitzaile izateko haztura-aldaketak ematen direnean batez ere («osasun kolektiboaren garapena»). Bestela, hezkuntza (= informazioa) ahobiko arma bihurtzen da, ondorio positiboak bezalaxe negatiboak eskain ditzakeena, alegia.

Hauxe dugu gaurregun droga-kontsumoak hezkuntzaren erakundeari egiten dion erronka paregabea. Eta, egia esan, ez da izango erraza konpontzen. Dena den, drogei buruz prestatzeko maisu-maistrek izan dituzten esperientziak aipatu nahi nituzke hemen. Barcelona dela ematen du gaurregun gai hori gehien jorratu duen hiria, era guztietako erakundeen bidez. Eta zein ondorio lortu dira? 1981ean O.H.O.ko irakasleen ezagupen, jarrera eta kontsumitzeko hazturei buruz egindako estudio batean argi aski ikusten zen ezagupen-maila handiagoa zutela nolabaiteko formazioen bat hartu zuten irakasleek¹⁵. Irakasleekin horrela gertatzen baldin bada, zer esan ote liteke ikasleez? Ez dago erantzun errazik.

Unescoko adituen taldeak aitzineurrien programak¹⁶ ebaluatzeko orduan atera zituen konklusioak ohar serioa dira erantzun arinak ematen ez ibiltzeko:

Etikaren aldetiko fokapena, soilik erlijioaren eta familiaren eragina indartsuak ziren kulturetan gertatzen zen arrakastatsua. Fokapen zientifikoak izan zuen arrakastarik talde espezifiko batzutan, beroriengana zuzendua zegoen eta, baina, jeneralean, desegokia gertatu zen nazio garatuetan. Fokapen zientifikoaren arriskurik handiena zen, alegia, horretaz bakarrik baliatuz gero, drogetara jo-

tzeko interesa sor zezakeela zenbait gazteren artean eta horiekin probak egitera bultzatuko zituzkeela. Fokapen afektiboak, berriz, experimentazioaren kausei kolpe bat eman nahi izatean, garrantzia kendu egiten zion droga espezifikoei buruzko benetako informazioari, eta jarrera eta balore indibidualak sendartu beharra azpimarratzen zuen; ez zuen isolatzen farmakomenpetasunaren problema beste fatore sozialetatik.

2. Perspektibak: hezkuntzarako erizpideak

Hasteko, inolako «errezeta»rik ez dagoela aitortu behar dugu hezkuntzaren arloan, nahiz eta berorien bila jo eta ke ibiltzen garen. Aitortu beharra dago, baita, hezkuntza baliabide bat gehiago besterik ez dela, oso inportantea dudarik gabe, beste aitzineurrien artean¹⁷. Bigarren koadro honek lagun diezaguke berariaz hezkuntzaren egitekoa izango litzatekeena bere lekuan kokatzen.

2. Koadroa

Denbora	Iharduera	Terminologia
Abusu aurretik	Hezkuntza Informazioa Alternatibak Garapen pertsonala eta soziala	Lehen aitzineurriak
Abusuaren hasieran	Krisialdian esku-hartzea Detekzio goiztiarra Urgentziazko baliabidak Orientazioak krisialdian	Bigarren aitzineurriak
Abusu ondoren	Tratamendua Instituzionalizazioa Desintoxikazioa	Hirugarren aitzineurriak

Hezkuntzaren zentzurik benazkoenean indibiduen garapen oso baterako kaltegarriak izatera irits daitezkeen drogen kontsumo-formentzat aitzineurriak hartzea edo ahal den guztian haiek gutxitzea izango litzateke hezkuntzaren helburua. Zentzu positibo batean adierazteko, hezkuntza aitzineurrizko eta terapeutiko

batek nortasun sano baten garapenerantz jo behar du, nola ikuspuntu fisikotik hala psikikotik.

Gaurdaino herrialde desberdinetan egin izan diren hezkuntz esperientziak ez bide dirudi behin betiko ondorioetara iritsi direnik. Hala ere, pixkana-pixkana ari dira soslaitzen norabide batzu behintzat.

Komeni litzateke, bestalde, zuhur jokatzera eta hezkuntzaren arlo honetan egin izan diren saio eta esfortzu desberdinetan lortutako esperientziak eman dituen datuak kontutan hartzea, horien artean honako hauek azpimarratu beharko genituzkeelarik:

1. Aitzineurrizko hezkuntzak, nortasun fisiko eta psikiko sano baten garapena du helburu.
2. Arriskurik gehiena duten indibiduo eta taldeak ardura berezi batekin zaindu behar dira hezkuntzako programetan metodo eta fokapen egokiekin, baina horregatik ahaztu gabe drogen kontsumoarekin problema larririk izango ez duen gehiengo hori.
3. Hezkuntzaren arloan erantzunkizun profesional behinena pertsonal irakasleari dagokio, eskolaz kanpoko hezlariei eta hezlari-funtziorik betetzen duen pertsona orori, horretarako formazio egoki baten jabe izan beharko dutelarik.
4. Hezkuntzak, beren textuinguru sozial eta kulturalean hartzen ditu pertsonak, beti ere kontutan hartuz droga desberdinen kontsumoari dagokionez erabakiak hartzeko unean faktore asko direla intziditzen dutenak. Informazioarekin ez da aski, eta gerta liteke kaltegarria izatea gainera.
5. Hezkuntzarako metodorik egokienak «metodo aktiboak» deituak dira, aktiboki jokatzera bultzatzen bait dituzte indibiduoak, horrela konpromisu handiago bat lortuz.
6. Egunean baino egunean garrantzi handiagoa ematen zaio hezkuntzako ingurunearen kalitateari —eskolan bertan eta eskolatik kanpora— edozein hezkuntz esperientzian. Komenigarria da, beraz, beti giro positibo, estimulagarri eta atsegin bat mantentzea.
7. Ezinbestekoa gertatzen da zeinnahi programaren ebaluazioa egitea. Eta honek aurretik proposatutako helburuekin bat joan behar du, eta fase desberdinetan egikaritua gainera ahal den guztian.

8. Hezkuntzako programen oinarri bezala, maila desberdinetan (hala nola, nazio-, erregio- edo herri-mailan) aplikagarriak lirakeen eta printzipioak, helburuak, fokapenak, metodoak, materialeak, koordinazioa eta ebaluazioa dena bere baitan hartuz norabide globalak eskain ditzakeen hezkuntz politika bat eman behar da.
9. Eskolako eta eskolaz kanpoko programen koordinazioa ezinbestekoa gertatzen da eskuartean ditugun baliabideen efikazia nahiz ahalik eta erabilpen handiena segurtatu ahal izateko. Eta horrexegatik, komeni litzateke, beraz, bertan inplikatuak dauden sektore desberdinen arteko informazio- eta koordinazio-zerbitzu bat antolatzea.
10. Programak behar bezala burutu ahal izateko, plangintzarako finantz laguntza egoki batekin kontatu beharko da beti, eta plangintzarako bakarrik ez, baizik egindako programak martxan jartzeko, burutzeko, koordinatzeko eta ebaluatzeko ere.

Baina planteamendu guzti hau hutsean geratuko da, baldin ez bazaie formazio on bat ematen hezkuntzako zereginen dihardutenei —profesionalak izan ala ez— eta hurrekin, adolesezenteekin eta gazteekin harreman zuzenago batean aurkitzen direnei batez ere. Formazio horrek beti presente egon behar du pertsona guzti horien hasierako ikaskuntzan eta orobat ondorengo garapenean ere. Eta guzti horrek politika koherente bat galdatzen du: hezkuntzan inplikatuak dauden, baina batez ere hezkuntzara dedikatuko diren profesionalak prestatzeaz arduratzen diren erakunde guztien politika bat, alegia. Zeren eta, drogei buruzko hezkuntzak, norbakoaren hezkuntzan bait du bere esparrurik aiposena.

Euskaratzailea: Gotzon Nazabal

A. V. F.

¹ VEGA, A.: *Los educadores ante las drogas*, Santillana, Madrid, 1983, 24-31 or.

² BURROUGHS, W.: *El almuerzo desnudo*, Ed. Júcar, Madrid, 1978, 11 or.

³ ILLICH, I.: *La sociedad desescolarizada*, Barral, Barcelona, 1974.

⁴ GOODMAN, P.: *La deseducación obligatoria*, Fontanella, Barcelona, 1973.

- ⁵ REIMER, E.: *La escuela ha muerto*, Barral, Barcelona, 1973. Eskolaren problematika orokorraz, ikus PALACIOS, J.: *La cuestión escolar. Críticas y alternativas*, Laia, Barcelona, 1978.
- ⁶ HOLT, J.: *Fracaso de la escuela*, Alianza, Madrid, 1977, 27 or.
- ⁷ GLASSER, W.: *Escuelas sin fracasos*. Pax-México, México, 1981
- ⁸ Ik. VIAL J. *La escuela rumbo al 2001*, Narcea, Madrid, 1979, 69 or.
- ⁹ HOCMAN, J.S.: *Mariguana y evolución social*, Diana, Madrid, 1975, 236 or.
- ¹⁰ RIESMAN, D. eta beste: *La muchedumbre solitaria*, Paidós, Barcelona, 1981.
- ¹¹ UNESCO: *Reunión sobre la educación destinada a prevenir el abuso de estupefacientes, especialmente en los países desarrollados. París. 11-20 Diciembre 1972*, Unesco, París, 1973. (Multikopiatua).
- ¹² GRUPO DE TRABAJO: «Memoria del grupo de trabajo para el estudio de los problemas derivados del alcoholismo y del tráfico y consumo de estupefacientes», in: *Rev. de Sanidad e Higiene Pública*, vol. 49 (1975), n.º 5-6.
- ¹³ MENDOZA, R., VEGA, A., SAGRERA, I.: «Actividades de educación en materia de drogas llevadas a cabo por centros sanitarios españoles», in: *Drogacohol*, vol. 5 (1980), n.º 4, 181-197 or.
- ¹⁴ OPTAT: *Etude comparative des diverses expériences et méthodes mises en oeuvre au Canada pour prévenir par l'éducation l'abus des drogues*, Unesco, París, 1971.
- ¹⁵ VEGA, A.: *La droga a l'escola*, CEAC, Barcelona, 1983.
- ¹⁶ UNESCO: *Meeting of specialists on methodologies for evaluation of Mass Media Programmes for prevention of drug abuse*, Unesco, París, 1973.
- ¹⁷ VEGA, A.: *Las drogas ¿un problema educativo?*, Cincel-Kapelusz, Madrid, 1983.
- ¹⁸ UNESCO: *Reunión de expertos sobre coordinación de la educación escolar y la extraescolar relativas a los problemas relacionados con el uso de las drogas. Lisboa 8-12 septiembre 1980*, Unesco, París, 1981.

LA ESCUELA ANTE LAS DROGAS: SITUACION ACTUAL Y PERSPECTIVAS

L'ECOLE FACE AUX DROGUES: SITUATION ACTUELLE ET PERSPECTIVES

1. Situación actual

1.1. *La escuela y las drogas. El autor comienza por constatar la falta de una política educativa respecto al problema de la droga. No se educa para que el niño no*

caiga en el consumo abusivo de las diversas drogas legales e ilegales. La escuela difícilmente podrá actuar sobre la oferta de droga, pero sí puede hacerlo sobre la demanda: puede influir para que no haya necesidad de droga.

1.2. *El fracaso de una educación. El problema de la droga es signo del fracaso de la educación actual. Hay una ruptura entre la escuela y la vida real. El sistema educativo es incapaz de dar un sentido a la vida, de reaccionar frente a los valores de la «cultura de la droga», de corregir la tendencia a buscar en alguna «píldora» la solución externa de cualquier problema. Más aún, la escuela de hecho ha servido de instrumento de difusión de la droga.*

1.3. *Búsqueda tímida de respuestas. Pese a todo ello se intenta dar respuestas al problema de la droga. La respuesta debe buscarse en los varios niveles del contexto sociocultural que inciden en la droga. El autor denuncia la escasez de recursos humanos y materiales, tanto globalmente como en el ámbito educativo. El defecto principal de la respuesta escolar es que se mantiene a un nivel informativo, no educativo que incida en el cambio de actitudes. Este es el reto que se le plantea a la institución educativa, no fácil de resolver.*

2. Perspectivas

Criterios para la educación. No hay recetas para lograr que la educación obtenga su finalidad: prevenir o reducir al mínimo las formas de consumo de drogas. Las experiencias educativas de los diversos países no llegan a conclusiones definitivas. Con todo el autor enumera algunos datos que aportan estas experiencias.

1. Situation actuelle

1.1. *L'école et les drogues.* L'auteur commence par constater l'absence d'une politique éducative concernant le problème de la drogue. On n'éduque pas l'enfant pour l'empêcher de tomber dans la consommation abusive des diverses drogues légales ou illégales. L'école pourra difficilement agir sur l'offre de la drogue, mais, par contre, elle peut le faire sur la demande: elle peut influencer pour qu'il n'y ait pas de besoin de drogue.

1.2. *L'échec d'une éducation.* Le problème de la drogue est le signe de l'échec de l'éducation actuelle. Il existe une rupture entre l'école et la vie réelle. Le système éducatif est incapable de donner un sens à la vie, de réagir face aux valeurs de la «culture de la drogue», de corriger la tendance qui pousse à rechercher dans quelque «pillule» la solution externe de tout problème. Bien plus, l'école, en fait, a servi d'instrument de diffusion de la drogue.

1.3. *Recherche timide de réponses.* Malgré tout cela, on essaie de trouver des réponses au problème de la drogue. On doit les chercher dans les différents niveaux du contexte socioculturel qui ont une incidence sur la drogue. L'auteur dénonce la pénurie de ressources humaines et matérielles, autant globalement que

dans le contexte éducatif. Le principal défaut de la réponse scolaire est qu'elle se maintient à un niveau d'information et non d'éducation capable d'entraîner un changement d'attitudes. Tel est le défi qui se pose à l'institution éducative, défi pas facile à relever.

2. Perspectives

Critères pour l'éducation. Il n'existe pas de recettes pour faire que l'éducation arrive à son objectif: à savoir, prévenir ou réduire au minimum les formes de consommation de drogues. Les expériences éducatives des différents pays ne parviennent pas à des conclusions définitives. Cependant, l'auteur énumère certaines données qu'apportent ces expériences.